

Elida Khvedelidze

[E. mail:e.khvedelidze@bnu.edu.ge](mailto:e.khvedelidze@bnu.edu.ge)

Associated Professor, Batumi Navigation University

Batumi, Georgia

orcid.org/0000-0002-1140-6888

Ekaterine Gvarishvili

[E. mail:e.gvarishvili@bnu.edu.ge](mailto:e.gvarishvili@bnu.edu.ge)

Associated Professor, Batumi Navigation University

Batumi, Georgia

orcid.org/0009-0008-6407-3168

Ekaterine Chikovani

[E. mail:e.chikovani@bnu.edu.ge](mailto:e.chikovani@bnu.edu.ge)

Associated Professor, Batumi Navigation University

Batumi, Georgia

orcid.org/0000-0002-1949-1706

MOTIVATING STUDENTS OF MODERN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS TO STUDY

Abstract: *The article discusses the importance of student motivation and its impact on their academic success. Various factors that influence the formation of motivation have been identified, including ambitions, personal interests, family and societal expectations, as well as the level of teacher motivation. The study suggests various approaches to enhancing student motivation, including stimulating intrinsic motivation, fostering self-esteem, actively engaging students in the learning process, and creating a supportive educational environment. The paper presents practical recommendations and methods that teachers can employ to enhance student motivation. Additionally, the article emphasizes the significance of academic activities at the university and their influence on student motivation. The article emphasizes the importance of creating a supportive and developing environment where students will receive not only knowledge but also develop interpersonal skills, self-awareness, and critical thinking.*

The paper explores the current issue of student motivation in the context of modern higher education. The rapidly changing educational environment and digital technologies necessitate new approaches to student motivation, making this research both relevant and essential in the contemporary context. This paper aims to investigate the motivation of students to attend a modern university. To achieve the goal set by the author of the study, the following tasks were solved: (i) to identify factors that can influence the formation of student motivation; (ii) to reveal the mechanisms and processes that underlie the formation of student motivation; (iii) to formulate practical recommendations and methods and provide them to teachers and university administration to strengthen student motivation and create a favorable educational environment.

Scientific novelty lies in the parts of the study where student motivation is examined comprehensively, encompassing the investigation of various factors influencing motivation and its relationship with university educational activities. This contributes to a more complete picture of student motivation and multiple ways to activate and support it. Additionally, the paper provides specific recommendations and methods for teachers and university administrators to enhance student motivation and develop practical educational activities. These recommendations are based on scientific data and can be applied in practice to improve the quality of education and achieve better outcomes.

The theoretical significance of the paper lies in its provision of new insights into student motivation

within the context of a modern university. It contributes to supplementing and expanding the existing theory of motivation by suggesting new approaches and factors affecting student motivation. In addition, the study shows the relationship between student motivation and their learning, as well as the role of educational activities in enhancing motivation. This enables us to better understand how motivation influences learning outcomes and how to create an effective academic environment that fosters student motivation. The paper offers specific recommendations and methods for teachers and university administration to enhance student motivation. These recommendations are grounded in a theoretical framework and can be applied in practice to improve the quality of education and achieve better outcomes. The study offers an opportunity to understand the role of educational activities at the university and their impact on student motivation. Based on this understanding, new approaches to educational activities can be developed, taking into account motivational aspects, and thereby increasing the effectiveness of the educational process. The practical significance of the study lies in its provision of specific recommendations and methods for teachers and university administrators that can be used to effectively stimulate and support student motivation. This enables teachers to design curricula that promote students' motivation and enhance their interest in the learning process..

Keywords: student motivation, learning, educational activities, university, intrinsic motivation, active involvement..

JEL classification: M1, M53

ელიდა ხვედელიძე

[E. mail:e.khvedelidze@bnu.edu.ge](mailto:e.khvedelidze@bnu.edu.ge)

ასოცირებული პროფესორი, ბათუმის ნავიგაციის უნივერსიტეტი
ბათუმი, საქართველო
orcid.org/0000-0002-1140-6888

ეკატერინე გვარიშვილი

[E. mail:e.gvarishvili@bnu.edu.ge](mailto:e.gvarishvili@bnu.edu.ge)

ასოცირებული პროფესორი, ბათუმის ნავიგაციის უნივერსიტეტი
ბათუმი, საქართველო
orcid.org/0009-0008-6407-3168

ეკატერინე ჩიქოვანი

[E. mail:e.chikovani@bnu.edu.ge](mailto:e.chikovani@bnu.edu.ge)

ასოცირებული პროფესორი, ბათუმის ნავიგაციის უნივერსიტეტი
ბათუმი, საქართველო
orcid.org/0000-0002-1949-1706

თანამედროვე უმაღლეს სასწავლებელთა სტუდენტების სწავლისათვის მოტივირება

აბსტრაქტი. სტატიაში განხილულია სტუდენტების მოტივაციის მნიშვნელობა და მისი გავლენა მათ აკადემიურ წარმატებაზე. გამოყოფილია სხვადასხვა ფაქტორი, რომლებიც გავლენას ახდენენ მოტივაციის ფორმირებაზე. ნაშრომში განხილულია პრაქტიკული რეკომენდაციები და მეთოდები, რომელთა გამოყენებაც მასწავლებლებს შეუძლიათ სტუდენტების მოტივაციის ასამაღლებლად. გარდა ამისა, სტატიაში ხაზგასმულია

უნივერსიტეტში საგანმანათლებლო საქმიანობის როლი და მისი კავშირი სტუდენტების მოტივაციასთან. სტატიაში ხაზგასმულია მხარდამჭერი და განვითარებადი გარემოს შექმნის მნიშვნელობა, სადაც სტუდენტები მიიღებენ არა მხოლოდ ცოდნას, არამედ ინტერპერსონალურ უნარებს, თვითრეალიზაციის შესაძლებლობას და განავითარებენ კრიტიკულ აზროვნებას.

ნაშრომში გამოკვლეულია სტუდენტების მოტივაციის აქტუალური საკითხი თანამედროვე უმაღლესი განათლების კონტექსტში. მეცნიერული სიახლის შემცველია ის ნაწილები, რომლებშიც სტუდენტების მოტივაციის შესწავლა ყოვლისმომცველი მიდგომით ხორციელდება, მათ შორის მოტივაციაზე მოქმედი სხვადასხვა ფაქტორებისა და მისი კავშირის უნივერსიტეტში საგანმანათლებლო საქმიანობასთან. ეს ხელს უწყობს სტუდენტების მოტივაციისა და მისი გააქტიურებისა და მხარდაჭერის სხვადასხვა გზების უფრო სრულყოფილი სურათის მიღებას. გარდა ამისა, ნაშრომი გვთავაზობს კონკრეტულ რეკომენდაციებსა და მეთოდებს მასწავლებლებისა და უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისთვის სტუდენტების მოტივაციის გასაძლიერებლად და საგანმანათლებლო საქმიანობის განვითარებისთვის. ეს რეკომენდაციები ეფუძნება სამეცნიერო მონაცემებს და შეიძლება პრაქტიკაში იქნას გამოყენებული განათლების ხარისხის გასაუმჯობესებლად და უკეთესი შედეგების მისაღწევად.

ნაშრომის თეორიული მნიშვნელობა იმაში მდგომარეობს, რომ კვლევა თანამედროვე უნივერსიტეტის კონტექსტში სტუდენტების მოტივაციის შესახებ ახალ ცოდნას იძლევა. ეს ხელს უწყობს მოტივაციის არსებული თეორიის შევსებას და გაფართოებას სტუდენტების მოტივაციაზე მოქმედი ახალი მიდგომებისა და ფაქტორების შეთავაზებით. გარდა ამისა, კვლევა აჩვენებს სტუდენტების მოტივაციასა და მათ სწავლას შორის ურთიერთობას, ასევე საგანმანათლებლო აქტივობების როლს მოტივაციის გაძლიერებაში. კვლევა იძლევა უნივერსიტეტში საგანმანათლებლო საქმიანობის როლის და სტუდენტების მოტივაციაზე მისი გავლენის გააზრების შესაძლებლობას, რის საფუძველზეც შესაძლებელია საგანმანათლებლო საქმიანობისადმი ახალი მიდგომების შემუშავება მოტივაციური ასპექტების გათვალისწინებით და საგანმანათლებლო პროცესის ეფექტურობის გაზრდის მიზნით. კვლევის პრაქტიკული მნიშვნელობა იმაში მდგომარეობს, რომ კვლევა მასწავლებლებისა და უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისთვის კონკრეტულ რეკომენდაციებსა და მეთოდებს გვთავაზობს, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია სტუდენტების მოტივაციის ეფექტურად სტიმულირებისა და მხარდაჭერისთვის. ეს მასწავლებლებს საშუალებას აძლევს შექმნან სასწავლო გეგმები, რომლებიც ააქტიურებს სტუდენტების მოტივაციას და ზრდის მათ ინტერესს სასწავლო პროცესის მიმართ.

საკვანძო სიტყვები: სტუდენტების მოტივაცია, სწავლა, საგანმანათლებლო აქტივობები, უნივერსიტეტი, შინაგანი მოტივაცია, აქტიური ჩართულობა.

JEL classification: M1, M53

შესავალი

ამ კვლევის აქტუალურობის დასაბუთება შესაძლებელია შემდეგი დეფინიციებით:

- პირველი. მოტივაცია სტუდენტების აკადემიურ წარმატებაზე გავლენის მქონე მთავარი

ფაქტორია. მოტივაციისა და მასზე მოქმედი ფაქტორების გაგება მასწავლებლებსა და უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას ეხმარება ეფექტური სტრატეგიებისა და მეთოდების შემუშავებაში, რომლებიც ხელს უწყობს სტუდენტების აქტიურ და მაღალი ხარისხის სწავლებას.

- მეორე. თანამედროვე უნივერსიტეტები ციფრული ტექნოლოგიების განვითარებასთან და საგანმანათლებლო პროცესში ცვლილებებთან დაკავშირებული ახალი გამოწვევების წინაშე დგანან. სტუდენტების მოტივაციის შესწავლა ეხმარება მათ იმის გაგებაში, თუ როგორ მოქმედებს ეს ცვლილებები მოტივაციაზე და როგორ შეიძლება საგანმანათლებლო აქტივობების ადაპტირება უკეთესი შედეგების მისაღწევად.
- მესამე. უნივერსიტეტში საგანმანათლებლო მუშაობა არ შემოიფარგლება მხოლოდ ცოდნის გადაცემით - ის, სხვა საკითხებთან ერთად, სტუდენტების პიროვნული თვისებების განვითარებაზეა ორიენტირებული. სტუდენტების მოტივაციის გაგება ხელს უწყობს საგანმანათლებლო მეთოდების პერსონალიზაციას და ადაპტირებას, რათა დაეხმაროს სტუდენტებს ინტერპერსონალური კომუნიკაციის უნარების, თვითრეალიზაციისა და კრიტიკული აზროვნების განვითარებაში.
- მეოთხე. სტუდენტების მოტივაცია პირდაპირ გავლენას ახდენს განათლების ხარისხზე. ძლიერი მოტივაციის მქონე სტუდენტები უფრო აქტიურები არიან სწავლაში, უფრო მეტი ინტერესი აქვთ საგნის მიმართ და ცდილობენ უკეთესი შედეგების მიღწევას. ეს ხელს უწყობს არა მხოლოდ სტუდენტების პიროვნულ ზრდას, არამედ ზრდის უნივერსიტეტის საერთო აკადემიურ ეფექტურობას.

ნაშრომში გამოკვლეულია სტუდენტების მოტივაციის აქტუალური საკითხი თანამედროვე უმაღლესი განათლების კონტექსტში. სწრაფად ცვალებადი საგანმანათლებლო გარემო და ციფრული ტექნოლოგიები მოითხოვს სტუდენტების მოტივაციისადმი ახალ მიდგომებს, რაც ამ კვლევას თანამედროვე კონტექსტში აქტუალურსა და მნიშვნელოვანს ხდის.

ნაშრომის მიზანია თანამედროვე უნივერსიტეტის სტუდენტთა სწავლა-სწავლების მოტივაციის შესწავლა. კვლევის ავტორის მიერ დასახული მიზნის მისაღწევად აუცილებელია შემდეგი ამოცანების გადაწყვეტა:

1. იმ ფაქტორების იდენტიფიცირება, რომლებსაც შეუძლიათ სტუდენტების მოტივაციის ფორმირებაზე გავლენის მოხდენა (მაგალითად: ამბიციები, პირადი ინტერესები, ოჯახისა და საზოგადოების მოლოდინები, ასევე მასწავლებლების როლი და მათი მოტივაცია);
2. იმ მექანიზმებისა და პროცესების გამოვლენა, რომლებიც საფუძვლად უდევს სტუდენტების მოტივაციის ფორმირებას;
3. პრაქტიკული რეკომენდაციებისა და მეთოდების ფორმულირება და მასწავლებლებისა და უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისთვის მათი მიწოდება სტუდენტების მოტივაციის გასაძლიერებლად და ხელსაყრელი საგანმანათლებლო გარემოს შესაქმნელად.

ნაშრომის სამეცნიერო სიახლე იმაში მდგომარეობს, რომ კვლევაში სტუდენტების მოტივაციის შესწავლა ყოვლისმომცველი მიდგომით ხორციელდება, მათ შორის მოტივაციაზე მოქმედი სხვადასხვა ფაქტორებისა და მისი კავშირის უნივერსიტეტში საგანმანათლებლო საქმიანობასთან. ეს ხელს უწყობს სტუდენტების მოტივაციისა და მისი გააქტიურებისა და მხარდაჭერის სხვადასხვა გზების უფრო სრულყოფილი სურათის მიღებას.

გარდა ამისა, ნაშრომი გვთავაზობს კონკრეტულ რეკომენდაციებსა და მეთოდებს მასწავლებლებისა და უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისთვის სტუდენტების მოტივაციის გასაძლიერებლად და საგანმანათლებლო საქმიანობის განვითარებისთვის. ეს რეკომენდაციები ეფუძნება სამეცნიერო მონაცემებს და შეიძლება პრაქტიკაში იქნას გამოყენებული განათლების ხარისხის გასაუმჯობესებლად და უკეთესი შედეგების მისაღწევად.

ნაშრომის **თეორიული მნიშვნელობა** იმაში მდგომარეობს, რომ კვლევა თანამედროვე უნივერსიტეტის კონტექსტში სტუდენტების მოტივაციის შესახებ ახალ ცოდნას იძლევა. ეს ხელს უწყობს მოტივაციის არსებული თეორიის შევსებას და გაფართოებას სტუდენტების მოტივაციაზე მოქმედი ახალი მიდგომებისა და ფაქტორების შეთავაზებით.

გარდა ამისა, კვლევა აჩვენებს სტუდენტების მოტივაციასა და მათ სწავლას შორის ურთიერთობას, ასევე საგანმანათლებლო აქტივობების როლს მოტივაციის გაძლიერებაში. ეს საშუალებას იძლევა უკეთ გავიგოთ, თუ როგორ მოქმედებს მოტივაცია სწავლის შედეგებზე და როგორ შევქმნათ შესაბამისი საგანმანათლებლო გარემო, რომელიც ხელს უწყობს სტუდენტების მოტივირებას.

ნაშრომი გვთავაზობს კონკრეტულ რეკომენდაციებსა და მეთოდებს მასწავლებლებისა და უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისთვის სტუდენტების მოტივაციის გასაძლიერებლად. ეს რეკომენდაციები ეფუძნება თეორიულ ჩარჩოს და შეიძლება გამოყენებულ იქნას პრაქტიკაში განათლების ხარისხის გასაუმჯობესებლად და უკეთესი შედეგების მისაღწევად. კვლევა იძლევა უნივერსიტეტში საგანმანათლებლო საქმიანობის როლის და სტუდენტების მოტივაციაზე მისი გავლენის გააზრების შესაძლებლობას, რის საფუძველზეც შესაძლებელია საგანმანათლებლო საქმიანობისადმი ახალი მიდგომების შემუშავება მოტივაციური ასპექტების გათვალისწინებით და საგანმანათლებლო პროცესის ეფექტურობის გაზრდის მიზნით.

კვლევის **პრაქტიკული მნიშვნელობა** იმაში მდგომარეობს, რომ კვლევა მასწავლებლებისა და უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისთვის კონკრეტულ რეკომენდაციებსა და მეთოდებს გვთავაზობს, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია სტუდენტების მოტივაციის ეფექტურად სტიმულირებისა და მხარდაჭერისთვის. ეს მასწავლებლებს საშუალებას აძლევს შექმნან სასწავლო გეგმები, რომლებიც ააქტიურებს სტუდენტების მოტივაციას და ზრდის მათ ინტერესს სასწავლო პროცესის მიმართ.

სტუდენტების მოტივაციის ღრმად გაგება უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას ეხმარება საგანმანათლებლო პროცესის ანალიზსა და ოპტიმიზირებაში, სწავლების ახალი მეთოდებისა და სტრატეგიების დანერგვაში, რომლებიც ითვალისწინებს სტუდენტთა ინტერესებს, პრეფერენციებსა და მოტივაციას.

კვლევა ხელს უწყობს სტუდენტების ისეთი პიროვნული თვისებებისა და უნარების განვითარებას, როგორცაა ინტერპერსონალური კომუნიკაცია, თვითრეალიზაცია, კრიტიკული აზროვნება და თვითმოტივაცია. იგი ხელს უწყობს სტუდენტების პიროვნულ ზრდას და მათ მომზადებას პროფესიული და სოციალური ცხოვრებისთვის.

ნაშრომში ხაზგასმულია ხელსაყრელი საგანმანათლებლო გარემოს შექმნის მნიშვნელობა, რომელიც ასტიმულირებს და მხარს უჭერს სტუდენტების მოტივაციას. კვლევის შედეგების გამოყენება იძლევა ისეთი საგანმანათლებლო დაწესებულებების შექმნის საშუალებას,

რომლებშიც სტუდენტები მნიშვნელოვნად და მოტივირებულად გრძნობენ თავს, ხოლო მათი აკადემიური მოტივაცია აქტიურად არის მხარდაჭერილი.

შედეგები და მათი განსჯა

მოტივაცია წარმოადგენს თანამედროვე პედაგოგიური მეცნიერების ერთ-ერთი მთავარ პრობლემას. მისი შესწავლა დაკავშირებულია სხვადასხვა წყაროების ანალიზთან, რომლებიც გავლენას ახდენენ ადამიანის გარკვეული საქმიანობის მიმართ მოტივირებულ დამოკიდებულებაზე და პასუხს სცემენ კითხვაზე, თუ რა უბიძგებს ადამიანებს გარკვეული ქცევისკენ, რა წარმოადგენს მათ მოტივს.

მოტივაციის პრობლემის სირთულისა და მრავალმხრივი ხასიათის გამო, მისი არსისა და სტრუქტურის გაგებისადმი მრავალი მიდგომა არსებობს. პრობლემა შესწავლილია მრავალი მკვლევარის მიერ, მაგალითად: ჰ. ჰეკჰაუზენი, პ. რუდიკი, ა. რეანი და სხვები. აუცილებელია განათლების სფეროში არსებული კვლევის გამოცდილების გამოყენება სტუდენტების მოტივაციის დონის ასამაღლებლად და, შედეგად, სწავლაში მიღწეული წარმატების გასაუმჯობესებლად.

მოტივაცია მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ინდივიდის ქცევისა და აქტივობის რეგულირებაში, ამიტომ ის განსაკუთრებით საინტერესოა პედაგოგიური პროცესის ორი ძირითადი მონაწილისთვის - მასწავლებლისა და სტუდენტისთვის. სტუდენტების მოტივაციის თავისებურებების გათვალისწინების გარეშე, მასწავლებლისთვის თითქმის შეუძლებელია მათთან ეფექტური პედაგოგიური ურთიერთქმედების დამყარება. უნივერსიტეტის საგანმანათლებლო სივრცეში მასწავლებელსა და სტუდენტს შორის მჭიდრო ურთიერთობის გათვალისწინებით, ამ ურთიერთქმედების მნიშვნელოვან ასპექტს საგანმანათლებლო პროცესის პრობლემა წარმოადგენს. ამ მხრივ, საინტერესოა და აქტუალურია სტუდენტის მოტივაციის პრობლემის შესწავლა.

მოტივაცია გაგებულია, როგორც „მოძრაობა“ (ლათინურიდან), მაგრამ ფსიქოლოგიისა და პედაგოგიკის სხვადასხვა სკოლას განსხვავებული თვალსაზრისი აქვს „მოტივის“ ცნების განმარტებასთან დაკავშირებით.

მაგალითად, ლ. ი. ბოჟოვიჩი მოტივს განსაზღვრავს, როგორც განზრახვებს, ჰ. ჰეკჰაუზენი - როგორც იმპულსებსა და მიდრეკილებებს, პ. რუდიკი - როგორც სურვილებს, ჯურანი და გრინა ამტკიცებენ, რომ მოტივი არის სტიმული ადამიანის მოთხოვნილებების სისტემით წარმოქმნილი ქცევითი აქტის შესასრულებლად და შეიძლება იყოს მისთვის შეგნებული ან არაცნობიერი.

ამრიგად, ზემოთ მოყვანილი ავტორთა განმარტებებზე დაყრდნობით, ჩვენ ვაყალიბებთ მოტივაციის ასეთ განმარტებას: „**მოტივაცია**“ **ნიშნავს სტიმულების ერთობლიობას, რომელიც იწვევს და წარმართავს ადამიანის აქტივობას. ის ასევე წარმოადგენს მოტივების ფორმირების პროცესს და ქცევითი აქტივობის გარკვეულ დონეზე სტიმულირებას.**

საგანმანათლებლო მოტივაცია, რომელიც მოტივაციის ერთ-ერთი სახეობას წარმოადგენს, განსაკუთრებით საინტერესოა ჩვენთვის.

აროუს თქმით, საგანმანათლებლო მოტივაციაში გამოიყოფა რიგი სპეციფიკური ფაქტორები:

- (i) პირველ რიგში, მოტივაცია განისაზღვრება საგანმანათლებლო სისტემით და

საგანმანათლებლო დაწესებულებით, სადაც ხორციელდება საგანმანათლებლო საქმიანობა;

- (ii) მეორეც, ის ასოცირდება საგანმანათლებლო პროცესის ორგანიზებასთან;
- (iii) მესამე, მოტივაცია დამოკიდებულია მოსწავლის მახასიათებლებზე;
- (iv) მეოთხე, ის ასოცირდება მასწავლებლის მახასიათებლებთან, მათ შორის მისი ურთიერთობის სისტემასთან მოსწავლესთან და სამუშაოსთან;
- (v) მეხუთე, მოტივაცია გამოირჩევა საგნის სპეციფიკაზე დამოკიდებულებით.

აშბის მიდგომა ამტკიცებს, რომ საგანმანათლებლო მოტივაცია სისტემურია. ის ყალიბდება მოტივების სისტემისგან, რომელიც მოიცავს კოგნიტურ მოთხოვნილებებს, მიზნებს, ინტერესებს, მისწრაფებებსა და იდეალებს. ეს სისტემა საგანმანათლებლო საქმიანობის მოტივატორია და ხასიათდება სტაბილურობითა და დინამიკით. აშბის აზრით, შინაგანი მოტივები განსაზღვრავს საგანმანათლებლო მოტივაციის სტაბილურობას, ხოლო გარეგანი, სოციალური მოტივები - განსაზღვრავს სტიმულების დინამიკას.

მაგრამ მოტივების მარტივი დაყოფა შინაგან და გარეგან მოტივებად საკმარისი არ არის; ისინი ასევე შეიძლება კლასიფიცირდეს დადებითად და უარყოფითად. ატკინსონის დაკვირვებების შესაბამისად, მკვლევარები მრავალი წლის განმავლობაში ხაზს უსვამდნენ ინდივიდის ინტელექტუალური დონის წამყვან როლს აკადემიური მოსწრებისა და მისი წარმატების განხილვისას. რა თქმა უნდა, ინტელექტუალური დონის მნიშვნელობა აკადემიური წარმატების კონტექსტში არ შეიძლება შეფასდეს.

თუმცა, სეივზის ექსპერიმენტული კვლევების შედეგები განსხვავებულ ტენდენციაზე მიუთითებს. აღმოჩნდა, რომ სპეციალიზებულ საგნებში ან ზოგადსაგანმანათლებლო დისციპლინებში ინტელექტსა და აკადემიურ მოსწრებას შორის მნიშვნელოვანი კავშირი არ არსებობს. თუმცა, გამოიკვეთა კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი კანონზომიერება: „ძლიერი“ და „სუსტი“ სტუდენტები განსხვავდებიან არა ინტელექტის დონით, არამედ აკადემიური მოტივაციის სიძლიერით, ხარისხითა და ტიპით. ძლიერ სტუდენტებს ახასიათებთ შინაგანი მოტივაცია: ისინი ცდილობენ პროფესიის მაღალ დონეზე დაუფლებას, ორიენტირებულნი არიან მყარი პროფესიული ცოდნისა და პრაქტიკული უნარების შექმნაზე. რაც შეეხება სუსტ სტუდენტებს, მათი მოტივაცია ძირითადად გარეგანი და სიტუაციურია: მათთვის ყველაზე მნიშვნელოვანია ცუდი აკადემიური მოსწრებისთვის დაგმობისა და დასჯის თავიდან აცილება, სტიპენდიის შენარჩუნება და ა.შ. ამრიგად, როგორც წარმატების მიღწევის სურვილი, ასევე წარუმატებლობის შიში შეიძლება გახდეს აქტივობის, მათ შორის სწავლის, სტიმული.

პედაგოგიურ და ფსიქოლოგიურ კვლევებში გამოიყოფა მოტივაციის ორი მნიშვნელოვანი ტიპი - **წარმატების მოტივაცია** და **წარუმატებლობის შიშის** მოტივაცია. პირველი ტიპი ეხება დადებით სფეროს და ხასიათდება მიზნების მიღწევისა და წარმატების სურვილით. მეორე ტიპი, პირიქით, ასოცირდება ნეგატიურ სფეროსთან და წარუმატებლობის ან წარუმატებლობის შიშთან. სხვადასხვა ავტორს განსხვავებული შეხედულებები აქვს ამ ორი ტიპის მოტივაციას შორის ურთიერთობაზე.

ზოგიერთი მიიჩნევს (მაგალითად, ჯ. ატკინსონი), რომ ისინი ურთიერთგამომრიცხავია. და თუ ადამიანი წარმატებაზეა ორიენტირებული, მაშინ მას წარუმატებლობის სუსტად გამოხატული შიში აქვს და პირიქით. სხვა მკვლევარები ამტკიცებენ, რომ წარმატებული

შედეგების ძლიერი სურვილი შეიძლება შერწყმული იყოს წარუმატებლობის გამოხატულ შიშთან, განსაკუთრებით თუ წარუმატებლობას შეიძლება სერიოზული შედეგები მოჰყვეს სუბიექტისთვის. ამიტომ, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ინდივიდზე შეიძლება დომინირებდეს წარმატების სურვილი ან წარუმატებლობის შიში ორივე მოტივაციის არსებობისას და ეს დომინირება შესაძლებელია როგორც ორივე მისწრაფების გამოხატვის მაღალ, ასევე დაბალ დონეზე.

სეივზის კვლევის თანახმად, სუბიექტები, რომელთა მოტივაცია წარმატების მიღწევაზეა მიმართული, უპირატესობას ანიჭებენ საშუალო ან საშუალოზე ოდნავ მაღალი სირთულის დავალებებს. მათ სჯერათ დაკისრებული ამოცანების წარმატებით შესრულების საკუთარი უნარის და ავლენენ ისეთ თვისებებს, როგორცაა ინფორმაციის მოძიების სურვილი, რათა გამოიტანონ დასკვნები თავიანთი წარმატებების შესახებ, გადამწყვეტობა გაურკვეველ სიტუაციებში, მზადყოფნა გონივრული რისკისთვის, პასუხისმგებლობა, მიზნების მიღწევისადმი შეუპოვრობა და ადეკვატური მოლოდინები.

ისინი ასევე მიდრეკილნი არიან გაზარდონ თავიანთი ამბიციები წარმატების და შეამცირონ ისინი წარუმატებლობის შემთხვევაში.

სუბიექტები, რომელთა მოტივაცია წარმატების მიღწევაზეა მიმართული, თავს არიდებენ ძალიან მარტივ დავალებებს, რომლებიც არ ანიჭებენ მათ კმაყოფილებას და რეალურ წარმატებას. ისინი ასევე თავს არიდებენ ძალიან რთულ დავალებებს, სადაც წარუმატებლობის მაღალი ალბათობაა. ისინი უპირატესობას ანიჭებენ საშუალო სირთულის დავალებებს, სადაც შედეგი დამოკიდებულია მათ საკუთარ ძალისხმევაზე.

შეჯიბრის ან საკუთარი შესაძლებლობების გამოცდის სიტუაციებში ისინი არ იკარგებიან და მზად არიან გამოწვევებისთვის. ამერიკელმა მეცნიერებმა პენსილვანიის უნივერსიტეტიდან - ჯურანმა და გრინამ, ჩაატარეს კვლევა, რომელმაც აჩვენა, რომ ადამიანები, რომლებიც მიდრეკილნი არიან თავიდან აცილონ წარუმატებლობა, უპირატესობას ანიჭებენ ინფორმაციის მოძიებას წარუმატებლობის შესაძლებლობას საბოლოო შედეგის მიღწევამდე. ეს დაბალი ინიციატივის მქონე ადამიანებია, რომლებიც ცდილობენ თავი აარიდონ პასუხისმგებლიან დავალებებს, პოულობენ მიზეზებს მათი შეუსრულებლობისთვის და ასევე ცუდად აფასებენ საკუთარ შესაძლებლობებს. სხვა შემთხვევებში, პირიქით, ისინი უპირატესობას ანიჭებენ მარტივ დავალებებს, რომლებიც დიდ ძალისხმევას არ მოითხოვს. როდესაც მათ უწევთ პრობლემური და დროში შეზღუდულ დავალებების შესრულება, მათი მოტივაცია კლებულობს. როგორც წესი, სუბიექტები, რომლებიც მიდრეკილნი არიან წარუმატებლობის თავიდან აცილებისკენ, ნაკლებ მონდომებას ავლენენ საკუთარი მიზნების მისაღწევად. თუ ისინი რაიმე დავალების შესრულებისას წარუმატებლობას განიცდიან, მაშინ მათი ინტერესი ამ დავალების მიმართ, როგორც წესი, მცირდება. ეს სუბიექტებისთვის როგორც გარედან დაკისრებულ, ასევე მათ მიერ არჩეულ დავალებებს ეხება. თუმცა, თავად სუბიექტების მიერ დამოუკიდებლად არჩეული დავალების შემთხვევაში, ინტერესის შემცირება შეიძლება ნაკლები იყოს, ვიდრე დაკისრებული დავალების შესრულების დროს.

შეჯამებული სახით შეიძლება ითქვას, რომ სტუდენტების დადებითი მოტივაციის მაღალ დონეს შეუძლია ცოდნის, უნარებისა და შესაძლებლობათა ნაკლებობის კომპენსირება. სტუდენტების წარმატება და აქტივობა დიდწილად დამოკიდებულია მათი მოტივაციის

სიძლიერესა და სტრუქტურაზე. წარმატების მიღწევისა და წარუმატებლობის თავიდან აცილების მოტივაცია ადამიანის მოტივაციის მნიშვნელოვანი და შედარებით დამოუკიდებელი ასპექტებია, რომლებიც დიდ გავლენას ახდენენ სტუდენტის პიროვნებისა და ქცევის მიმართულებაზე.

ამგვარად, ზემოაღნიშნულზე დაყრდნობით შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ სტუდენტების მოტივაციის ფორმირებაზე გავლენას ახდენს შემდეგი ფაქტორები:

1. განათლებასთან და კარიერასთან დაკავშირებულ პირად ინტერესებსა და მიზნებს დიდი გავლენა აქვს სტუდენტების მოტივაციაზე. როდესაც სტუდენტები ხედავენ კავშირს მათ ინტერესებსა და სასწავლო მიზნებს შორის, ისინი უფრო მოტივირებულნი არიან წარმატების მისაღწევად.
2. თავდაჯერებულობისა და თვითეფექტურობის მაღალი დონე სტიმულს აძლევს სტუდენტის მოტივაციას. როდესაც სტუდენტებს სჯერათ საკუთარი შესაძლებლობების, ისინი უფრო მოტივირებულნი არიან და შესაბამისად, წარმატების მიღწევაზე მათი ორიენტირება მძაფრდება.
3. სტუდენტის მოტივაცია შეიძლება გახდეს ის მოლოდინები, რომელიც მის მიმართ გააჩნია ოჯახს ანდა საზოგადოებას. გარდა ამისა, მოტივაცია შეიძლება გაამძაფროს იმავე ოჯახსა და საზოგადოების მხრიდან ზეწოლამაც. მაგალითად, სტუდენტებმა შეიძლება იგრძნონ მშობლების მოლოდინების დაკმაყოფილების ან საზოგადოებაში საკუთარი ღირებულებების განმტკიცების საჭიროება.
4. სასწავლო გარემოს ხარისხი და სწავლებისადმი მიდგომები დიდ გავლენას ახდენს სტუდენტების მოტივაციაზე. მასწავლებლების მხარდაჭერა, ინტერაქტიული სწავლების მეთოდები, საინტერესო სასწავლო მასალები და პრაქტიკაში ნასწავლის გამოყენების შესაძლებლობა ზრდის სტუდენტების მოტივაციას.
5. სტუდენტების შეფასების წესი და მიღებული უკუკავშირი გავლენას ახდენს მათ მოტივაციაზე. მკაფიო და სამართლიანი შეფასების სისტემა და კონსტრუქციული უკუკავშირი საშუალებას აძლევს სტუდენტებს, გაიგონ საკუთარი პროგრესი განვითარების სხვადასხვა სფეროებში, რაც ასტიმულირებს მათ მოტივაციას.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ თითოეული სტუდენტი უნიკალურია და მოტივაციური ფაქტორები შეიძლება განსხვავდებოდეს. ამიტომ, მოტივაციასთან მუშაობისას მნიშვნელოვანია თითოეული სტუდენტის ინდივიდუალური საჭიროებების და მახასიათებლების გათვალისწინება.

სტუდენტების მოტივაციის ფორმირება ეფუძნება სხვადასხვა მექანიზმსა და პროცესს, რომლებიც გავლენას ახდენენ მათ შინაგან მოტივაციაზე და ფოკუსირებულნი არიან სასწავლო მიზნების მიღწევაზე. აქ მოვიყვანთ რამდენიმე მათგანს:

1. სტუდენტების მოტივაცია დაკავშირებულია მათ საჭიროებებთან და მიზნებთან. როდესაც სტუდენტები აცნობიერებენ, რომ სწავლა დაეხმარება მათ საჭიროებების დაკმაყოფილებასა და მიზნების მიღწევაში, ისინი უფრო მოტივირებულნი ხდებიან სწავლისთვის. მაგალითად, სტუდენტი, რომელსაც სურს გახდეს პროფესიონალი თავის სფეროში, უფრო მოტივირებული იქნება, ვიდრე სტუდენტი, რომელსაც არ აქვს მკაფიო მიზნები.

2. სტუდენტები უფრო მოტივირებულნი იქნებიან, თუ დაინახვენ სწავლის ღირებულებას და შესაბამისობას. როდესაც მათთვის ნათელია, თუ როგორ გამოიყენება შეძენილი უნარები და ცოდნა პრაქტიკაში, როგორ შეიძლება ცოდნამ გავლენა მოახდინოს მათ მომავალ კარიერაზე ან პიროვნულ ზრდაზე, მაშინ ეს ხელს უწყობს მათი მოტივაციის ფორმირებას.
3. სტუდენტების რწმენა საკუთარი უნარის მიმართ, წარმატებით შეასრულონ დავალებები და მიაღწიონ შედეგებს, ასევე წარმატების მათეული მოლოდინები, მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ მოტივაციის ფორმირებაში. რაც უფრო მაღალია თვითეფექტურობის დონე და რაც უფრო დიდია წარმატების მოლოდინი, მით უფრო არიან სტუდენტები მოტივირებულნი საკუთარი მიზნების მისაღწევად.
4. მასწავლებლების, მშობლების, თანატოლების და საგანმანათლებლო სივრცეში არსებული სხვა ადამიანების მხარდაჭერა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს სტუდენტების მოტივაციის ჩამოყალიბებაში. ურთიერთქმედებისა და იდეების გაცვლის, მხარდაჭერისა და წახალისების შესაძლებლობები ხელს უწყობს მოტივაციისა და მნიშვნელობის განცდის გაზრდას.
5. სტუდენტები, რომლებსაც გარკვეული ხარისხის ავტონომია და არჩევანი აქვთ სასწავლო აქტივობებში, მეტად არიან მოტივირებულნი. შესაძლოა, ისინი უფრო მეტად გრძნობენ სწავლაზე და მის შედეგებზე პასუხისმგებლობას და უფრო მეტად არიან დაინტერესებულნი დასახული მიზნების მიღწევით.

ყველა ეს მექანიზმი და პროცესი ურთიერთდაკავშირებულად მუშაობს და გავლენას ახდენს სტუდენტების მოტივაციის ფორმირებაზე. ამ მექანიზმების გაგება საშუალებას აძლევს მასწავლებლებსა და უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას, შექმნან შესაფერისი პირობები, სწავლების მეთოდები და საგანმანათლებლო გარემო, რაც ხელს უწყობს სტუდენტების მოტივაციის გააქტიურებას და მხარდაჭერას.

სტუდენტების მოტივაციის გასაძლიერებლად და ხელსაყრელი საგანმანათლებლო გარემოს შესაქმნელად მასწავლებლებისა და უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისთვის შემუშავებული პრაქტიკული რეკომენდაციები და მეთოდები მოიცავს შემდეგ ასპექტებს:

1. სტუდენტებმა უნდა გაიგონ, თუ როგორ არის განათლება დაკავშირებული მათ პირად მიზნებთან და რეალურ ცხოვრებასთან. სასწავლო მასალიდან პრაქტიკული მაგალითები მოწოდებული უნდა იყოს მათი პრაქტიკული ღირებულების დემონსტრირებისთვის.
2. სტუდენტების ინტერესისა და მოტივაციის შესანარჩუნებლად გამოყენებულ უნდა იქნას სწავლების მრავალფეროვანი მეთოდები. ეს შეიძლება მოიცავდეს დისკუსიებს, ჯგუფურ პროექტებს, პრეზენტაციებს, როლურ თამაშებს და ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენებას.
3. სტუდენტებისთვის მხარდაჭერისა და წახალისების უზრუნველყოფა სწავლის პროცესში. ეს შეიძლება მოიცავდეს ინდივიდუალურ კონსულტაციებს, მათ ნამუშევრებზე უკუკავშირს და სტუდენტების მიღწევების აღიარებას.
4. სტუდენტებს შორის თანამშრომლობისა და კოლაბორაციის წახალისება კომუნიკაციური და მხარდამჭერი საკლასო კლიმატის შესაქმნელად. ეს შეიძლება

მოიცავდეს ჯგუფურ მუშაობას, გამოცდილებისა და ცოდნის გაზიარებას და კლასგარეშე აქტივობების ორგანიზებას.

5. სტუდენტების ინდივიდუალური მიღწევების შეფასება და აღიარება მათი მოტივაციის სტიმულირების მიზნით.
6. სტუდენტების თვითშეფასებისა და თვითმონიტორინგის წახალისება.
7. განათლებაში ცვლილებებისა და ახალი ტენდენციების მონიტორინგი, რათა თვალყური ადევნოთ თანამედროვე მეთოდებსა და მიდგომებს, რომლებსაც შეუძლიათ სტუდენტების მოტივაციის გაუმჯობესება.

დასკვნა. ნაშრომში წარმოდგენილი რეკომენდაციები და მეთოდები შეიძლება ადაპტირებული და გამოყენებული იქნას უნივერსიტეტის პედაგოგებისა და ადმინისტრაციების მიერ სტუდენტების მოტივაციის გასაძლიერებლად და ხელსაყრელი საგანმანათლებლო გარემოს შესაქმნელად. ისინი ხელს შეუწყობენ სტუდენტების აკადემიური ინტერესის სტიმულირებას, აქტიურ მონაწილეობას და განვითარებას საგანმანათლებლო პროცესის ყველა ასპექტში.

შესაბამისად, შესაძლებელია ითქვას, რომ ავტორის მიზანი მიღწეულია: დადგინდა, რომ სტუდენტების სწავლის მოტივაცია უნივერსიტეტის საგანმანათლებლო საქმიანობის მათზე გავლენის მნიშვნელოვანი ასპექტია. დადებითი მოტივაციის მაღალი დონე საშუალებას აძლევს სტუდენტებს, გადალახონ სირთულეები, მოახდინონ უნარების ნაკლებობის კომპენსირება და აქტიურად ისწრაფვონ წარმატების მისაღწევად. ამავდროულად, მნიშვნელოვან როლს ასრულებს წარუმატებლობის თავიდან აცილების მოტივაცია, რაც განსაზღვრავს სტუდენტების საქმიანობის არჩევანს და მათი ქცევის მიმართულებას.

სტუდენტების მოტივაციების სფეროს გაგება საშუალებას აძლევს უნივერსიტეტებს უფრო ეფექტურად გაუწიონ ორგანიზება საგანმანათლებლო აქტივობებს, რომლებიც მიზნად ისახავს დადებითი მოტივაციის სტიმულირებას და მხარდაჭერას და მოტივაციის უარყოფითი ასპექტების მინიმიზაციას წარუმატებლობის თავიდან ასაცილებლად. მნიშვნელოვანია ხელსაყრელი მოტივაციური გარემოს შექმნა, მოტივაციური პროგრამებისა და სტრატეგიების შემუშავება, რომლებიც ხელს შეუწყობს სტუდენტებში აქტივობის, შეუპოვრობისა და წარმატების სურვილის განვითარებას.

უნივერსიტეტის საგანმანათლებლო საქმიანობაში მოტივაციური ასპექტების ინტეგრირება ხელს შეუწყობს სტუდენტების მოტივაციური და ღირებულებითი სფეროს ჩამოყალიბებას, რაც მისცემს სტუდენტებს სასწავლო პროცესში აქტიურ მონაწილეობის, ცოდნის გაფართოებისა და პრაქტიკული უნარების განვითარების სტიმულს.

ამრიგად, სტუდენტების მოტივაციის კომპონენტების იდენტიფიცირება და გათვალისწინება მნიშვნელოვან როლს ასრულებს თანამედროვე უნივერსიტეტის პედაგოგიკაში და შედეგად მოაქვს სტუდენტების უფრო ეფექტური სწავლება-სწავლა და განათლების უფრო მაღალი დონე.

REFERENCES

- A compilation of federal education laws. Volume III – Higher education. Washington, 2015.
American universities and colleges. – 13th. Ed. – Berlin, 2017

- ANSI/ASQC ISO/DIS10014. Guidelines for Managing the Economics of Quality- Draft International Standard, 2016.
- Arrow K. J. (1962). The economic implications of learning by doing. // The review of financial studies.
- Arrow's Impossibility Theorem. <https://www.cs.ubc.ca/~kevinlb/teaching/cs5321%20-%202011-12/lectures/lect12.pdf>
- Ashby's Law of Requisite Variety; available: <https://www.edge.org/response-detail/27150>
- Atkinson J.H. et al. (2019). Current Trends in Cost of Quality (Montvale, NJ, National Association of Accountants Publication № 91259
- Caves R. E. (1971). Industrial economics of foreign investment. // Journal of World Trade Law c. 301 378. Center for the Study of Higher Education, University of Pennsylvania: <https://sites.psu.edu/cshe/>
- Coase R. H., Casson M. C. (1976). The future of multinational enterprise. — London.
- Constructing Knowledge Societies: New Challenges for Tertiary Education. The World Bank, Washington, D.C., 2012. 204 p.
- Constructing Knowledge Societies: New Challenges for Tertiary Education. The World Bank, Washington, D.C., 2012. 204 p.
- Juran J.M.&Frank M. Gryna. (1993). Planning and Analysis: From Product Development Through Use. 3d ed. (New York: McGraw-Hill, Inc.).
- Teece, D. (1981). The Multinational Enterprise: Market Failure and Market Power Considerations. // Sloan Management Review, Vol. 22.
- Zelvys, R. (2000). Managing Education in a Period of Change. ELI Publishing: Oslo, 116p.
- Authorization standards. <https://eqe.ge/ka/page/static/449/avtorizatsiis-standartebi>
- Tatia Kakiashvili. (2021). There are 64 authorized universities in Georgia - will the authorization conditions be tightened? Available:<https://bm.ge/ka/article/saqartveloshi-64-avtorizebuli-universitetia---gamkacrdeba-tu-ara-avtorizaciispirobebi/78525/>
- Law of Georgia "On Education", Parliamentary Bulletin: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/31756?publication=18>
- Higher educational institutions <https://eqe.ge/ka/page/static/89/umaghlesi-saganmanatleblo-datsesebulebebi>